

Områder under Portugals administration.

Beretning fra specialkomiteen vedrørende situationen med hensyn til gennemførelsen af deklarationen om uafhængighed for kolonier og kolonibefolkninger.

(Dagsordenens punkt 23).

Om disse dagsordenspunkter henvises til afsnit XIII.

Oman-spørgsmålet.

(Dagsordenens punkt 78).

Medens spørgsmålet om Oman under tidligere samlinger blev behandlet i det særlige politiske udvalg, var det i år blevet henlagt til 4. udvalg, som følge af en arabisk påstand om, at det drejede sig om et kolonispørgsmål.

Siden sagens behandling på 17. samling havde Sveriges ambassadør i Madrid, Herbert de Ribbing, aflagt besøg i området som generalsekretærens personlige repræsentant og afgivet en udførlig rapport, som dannede grundlag for debatten. Rapporten fastslår, at landet ikke er præget af kamphandlinger sabotage eller oprørsbevægelse, og tager således afstand fra den beskrivelse af de indre forhold i landet, som fremføres fra arabisk side. Rapporten tager ikke direkte stilling til spørgsmålet om, hvorvidt Oman med rette kan klassificeres som en koloni, men indeholder en række fakta, der taler til støtte for, at dette ikke er tilfældet.

Debatten var navnlig præget af modsætningerne mellem de arabiske lande og Storbritannien. Fra arabisk side blev det gjort gældende, at Oman er en britisk koloni, at Storbritannien gør sig skyldig i en undertrykkelsespolitik i området, samt at Oman bør have adgang til at udøve sin selvbestemmelsesret.

Fra britisk side blev det navnlig understreget, at der ikke var tale om noget kolonispørgsmål. FN havde tidligere afvist at betragte sagen som et kolonispørgsmål, og der var siden sidste samling intet passeret, som kunne berettige til, at man nu anlagde en anden vurdering. Fra britisk side fremhævedes en lang række argumenter som alle talte til støtte for, at der ikke var tale om et kolonispørgsmål.

Den danske delegerede (fhv. udenrigsminister *Ole Bjørn Kraft*) fremkom med et indlæg under generaldebatten, som i det væsentlige byggede på ambassadør de Ribbings rapport. Da rapportens objektivitet var blevet draget i tvivl fra arabisk side, understregedes det, at den danske delegation måtte have tillid til den rapport, der var afgivet af FNs repræsentant. På det foreliggende grundlag kunne det ikke anses for berettiget at betragte spørgsmålet om et kolonispørgsmål. Selv om rapporten havde vist, at situationen ikke var så alvorlig eller urolig, som det tidligere var blevet hævdet, var det dog på den anden side klart, at der var både politiske og økonomiske forhold i Oman, som tiltrængte en forbedring, og på dansk hold måtte man beklage den konflikt, som var opstået mellem Sultanen og Imanen. I tilslutning til en konklusion, som er indeholdt i rapporten, konkluderede det danske indlæg i et håb om, at de direkte implicerede parter måtte kunne nå frem til en fredelig bilæggelse af deres uoverensstemmelser.

De arabiske lande fremlagde sammen med enkelte andre afro-asiatiske sponsorer og Jugoslavien et resolutionsforslag, som dels anerkendte det omanske folks selvbestemmelsesret, dels opfordrede koloniudvalget til at undersøge situationen i Oman nærmere. I overensstemmelse med et af Ghana stillet forslag indvilgede sponsorerne dog i at udelade henvisningen til selvbestemmelsesretten.

Resolutionsdebatten viste ikke fuld tilslutning til dette forslag og 4. udvalg besluttede senere på formandens forslag ikke at stemme om det. Dette resultat opnåedes fordi en række latinamerikanske lande fremlagde et alternativt resolutionsforslag, som navnlig gik ud på at oprette en ad hoc-komité med repræsentanter for 5 af generalforsamlingspræsidenten udpegede medlemslande til at undersøge Oman-spørgsmålet.

Efter først at være vedtaget af 4. udvalg blev dette resolutionsforslag den 11. december vedtaget af generalforsamlingen med 96 stemmer for. Kun Storbritannien stemte imod, og fire lande afstod, herunder af vestlige lande Frankrig, Portugal og USA.

Danmark, Finland, Norge og Sverige stemte for resolutionen såvel i 4. udvalg som